

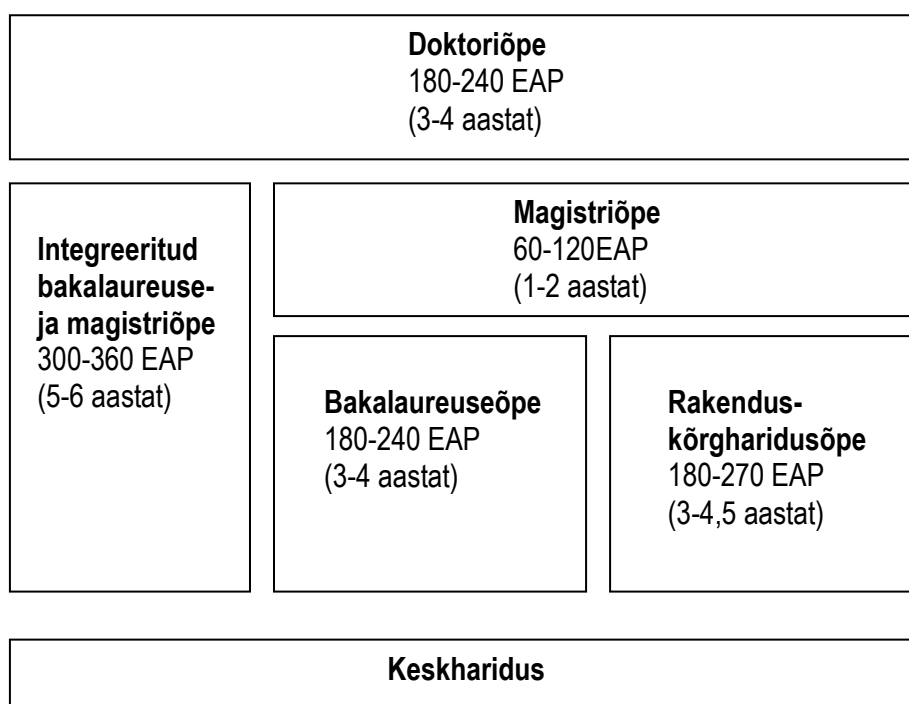
Lisa 3 haridus- ja teadusministri 30. detsembril 2009. a käskkirja nr 1327 juurde
KINNITATUD
haridus- ja teadusministri 1. aprillil 2011. a
käskkirjaga nr 314

EESTI KÕRGHARIDUSSÜSTEEMI KIRJELDUS

ÜLDINE KORRALDUS

Kõrghariduse üldisteks õiguslikeks alusteks on „Eesti Vabariigi Haridusseadus”, „Ülikooliseadus”, „Rakenduskõrgkooli seadus”, „Erakooliseadus”, „Kutseõppeasutuse seadus” ja „Kõrgharidusstandard”.

Alates 2002/2003. õppeaastast on kõrgharidussüsteem kolmeastmeline, järgides Euroopa kõrgharidusruumi *bachelor-master-PhD* mudelit.

Ülikoolis toimub bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõpe ning võib toimuda rakenduskõrgharidusõpe. Rakenduskõrgkoolis ja mõnes kutseõppeasutuses toimub rakenduskõrgharidusõpe. Rakenduskõrgkoolis võib koostöös ülikoolidega toimuda ka magistriõpe. Iseseisvalt võib rakenduskõrgkool läbi viia magistriõpet usuteaduse, sisekaitse ja riigikaitse õppekavade järgi. Omandivormilt jagunevad õppeasutused riiklikeks, avalik-õiguslikeks ja eraõiguslikeks.

KVALITEEDI HINDAMINE

Alates 2009. a viib kõrgharidustasemel kvaliteedi hindamist läbi sõltumatu Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur (EKKA). EKKA ülesandeks on korraldada ja viia läbi õppeasutuste akrediteerimist ja õppekavagruppide kvaliteedi hindamist. Õppekavagruppide kvaliteedi hindamise käigus hinnatakse õppekavagruppi kuuluvate õppekavade ja nende alusel toimuva õppe vastavust õigusaktidele ja riigisisestele ning rahvusvahelistele standarditele, sealhulgas vastava teoreetilise ja praktilise õppe taset, õppejõudude ja teadustöötajate kvalifikatsiooni, samuti ressursside piisavust õppe läbiviimiseks. Välishindamise tulemusena annab Vabariigi Valitsus õppeasutusele kas tähtajatu või tähtajalise (üheks kuni kolmeks aastaks) õiguse vastavas õppekavagrupis õpet läbi viia.

Kuni 01.01.2010 toimus välishindamise käigus õppekavade akrediteerimine. Positiivsed akrediteerimise otsused kehtivad kas seitse, või tingimisi akrediteerimise otsuse korral, kolm aastat.

DIPLOMITE RIIKLIK TUNNUSTAMINE

Alates 2009. a kehtib õppekavagrupi hindamise tulemusel Vabariigi Valitsuse poolt õppeasutusele antav õigus vastavas õppekavagrupis kõrgharidustaseme õpet läbi viia ning anda vastavaid akadeemilisi kraade ja väljastada diplomeid.

Kuni 31.12.2011 on diplomite riikliku tunnustamise aluseks ka õppekava suhtes tehtud positiivne akrediteerimisotsus. Riiklikult tunnustatakse samuti diplomeid, mis on välja antud kuni kaks aastat enne positiivset akrediteerimisotsust. Avalik-õiguslike ülikoolide diplomid, mis antakse lõpetajale enne 01.06.2002 Eesti Hariduse Infosüsteemi (*andmebaasi*) kantud õppekavade täitmise korral ja riigi rakenduskõrgkoolide diplomid, mis antakse lõpetajale enne 30.06.2003 andmebaasi kantud õppekavade täitmise korral, omavad riiklikku tunnustust ka ilma akrediteerimiseta.

VASTUVÕTUTINGIMUSED

Kõrghariduses on vastuvõtu üldtingimuseks keskharidus, mida tõendavad gümnaasiumi lõputunnistus, lõputunnistus kutsekeskhariduse omandamise kohta, varem kehtinud haridussüsteemide vastavad tunnistused ja diplomid, ning välisriigi kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavad kvalifikatsioonid. Gümnaasiumi lõputunnistus antakse pärast 12. klassi (9 klassi põhiharidust ja 3 klassi üldkeskharidust) lõpetamist. Gümnaasiumi lõpetamiseks on vajalik sooritada riigieksamid, mida tõendab riigieksamitunnistus.

Õppeasutus võib kehtestada täiendavaid vastuvõtutingimusi. Nendeks võivad olla sisseastumiseksamid, riigieksamite tulemused, vestlus vms.

AINEPUNKTISÜSTEEM

Õppetöö maht mõõdetakse ainepunktides. Alates 2009/2010. õppeaastast on riiklikuks ainepunktisüsteemiks Euroopa ainepunktisüsteem (*European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS*). Üks Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunkt (EAP) vastab 26 tunnile, mida üliõpilane on õppetööks kulutanud. Õppetöö maht õppeaastas on 1560 tundi ehk 60 EAP-d.

Kuni 2009/2010. õppeaastani kehtinud ainepunktisüsteemi üks ainepunkt (AP) vastab 40 tunnile ehk ühele nädalale õppetööle. Ühe õppeaasta maht on 40 AP-d, mis Euroopa ainepunktisüsteemis vastab 60 ainepunktile.

KÕRGHARIDUSTASEME ÕPPED JA KVALIFIKATSIOONID

Rakenduskõrgharidusõpe

Rakenduskõrgharidusõpe on kõrghariduse esimese astme õpe, mille eesmärgiks on kindlal kutsealal töötamiseks või magistriõppes edasiõppimiseks vajalike pädevuste omandamine. Õppe nominaalkestus on 3–4 aastat, maht 180–240 EAP-d, spetsialiseeritud õeõppe ja ämmaemandaõppe korral 4,5 aastat, maht 270 EAP-d. Õppe lõpetajale antakse rakenduskõrgharidusõppe diplom (hallikassinisel plangil, tähis E) õppekava täitmise kohta. Rakenduskõrgharidusõppe diplom annab õiguse kandideerida magistriõppesse.

Bakalaureuseõpe

Bakalaureuseõpe on kõrghariduse esimese astme õpe, mille eesmärk on üldhariduslike teadmiste süvendamine, eriala alusteadmiste ja -oskuste omandamine õpingute jätkamiseks magistriastmes ja tööle asumiseks. Õppe nominaalkestus on valdavalt 3 aastat, maht 180 EAP-d, harva kuni 4 aastat, maht 240 EAP-d. Õppe lõpetajale antakse diplom (rohekaskollasel plangil, tähis L) õppekava täitmise ja bakalaureusekraadi andmise kohta. Bakalaureusekraad annab õiguse kandideerida magistriõppesse.

Magistriõpe

Magistriõpe on kõrghariduse teise astme õpe, mille kestel süvendatakse erialateadmisi ja -oskusi ning omandatakse iseseisvaks tööks ja doktoriõppes õpingute jätkamiseks vajalikke teadmisi ja oskusi. Õppele juurdepääsu tingimus on kõrghariduse esimese astme kvalifikatsioon. Õppe nominaalkestus on 1–2 aastat, maht 60–120 EAP-d, kuid koos esimese astmega vähemalt 5 aastat, maht 300 EAP-d.

Enne 01.06.2002 andmebaasi kantud õppekava täitmisel antakse magistrikraad teadus- või kutsekraadina. Teadusmagistri õppekavas moodustab teadustöö õppe mahust vähemalt 50% ning magistritöös esitatakse erialaprobleemi uudne teaduslik käsitlus. Kutsemagistri õppekavas moodustab uurimis-, arendus- või loometöö õppe mahust vähemalt 25% ning õpe on suunatud kutsealase loomingulise probleemi uudse lahenduse leidmisele. Ülikooli kehtestatud tingimustel ja korras võib enne 01.06.2002 andmebaasi kantud õppekava täitmist arvestada doktoriõppe osana.

Magistriõppe lõpetajale antakse diplom (hõbedasel plangil, tähis M; enne 01.06.2002 andmebaasi kantud õppekavade puhul pruunil plangil, tähis C) õppekava täitmise ja magistrikraadi andmise kohta. Magistrikraad annab õiguse kandideerida doktoriõppesse.

Bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekavadel põhinev õpe

Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe sisaldab nii alusõpet kui ka süvendatud spetsialiseerumisega õpet. Üheastmelised integreeritud õpped on arsti-, loomaarsti-, proviisori-, hambaarsti-, arhitekti-, ehitusinseneriõppe ning klassiõpetaja õpetajakoolitus. Arstiõppe, alates 2002/2003. õppeaasta vastuvõtust ka loomaarstiõppe, nominaalkestus on 6 aastat, maht 360 EAP-d. Teiste õpete nominaalkestus on 5 aastat, maht 300 EAP-d.

Õppe lõpetajale antakse diplom (hõbedasel plangil, tähis M) õppekava täitmise kohta. Proviisori-, arhitekti-, ehitusinseneriõppe ja klassiõpetaja õpetajakoolituse lõpetajale antakse magistrikraad. Arsti-, hambaarsti- ja loomaarstiõppe lõpetajale antakse vastavalt arstikraad, hambaarstikraad ja loomaarstikraad. Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppe lõpetamisel antud kvalifikatsioon annab õiguse kandideerida doktoriõppesse.

Doktoriõpe

Doktoriõpe on kõrghariduse kolmanda astme õpe, mille eesmärgiks on iseseisvaks teadus-, arendus- või kutsealaseks loometööks vajalike teadmiste ja oskuste omandamine. Doktoriõppele juurdepääsu tingimus on magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon. Õppe nominaalkestus on 3–4 aastat, maht 180–240 EAP-d. Õppe lõpetajale antakse diplom (kuldsele plangil, tähis O; enne 01.06.2002 andmebaasi kantud õppekavade puhul valgel plangil, tähis D) õppekava täitmise ja doktorikraadi andmise kohta. Doktorikraad on teaduskraad, mille saamiseks koostatakse ja kaitstakse doktoritöö – iseseisev teaduslik uurimus või loometöö.

Mart Laidmets
kõrghariduse osakonna juhataja